

בפינת החצר הענקית שלנו, מאחורי החרוב שהעלה ריחות של בעל קרי, השקד שהניב שקדים מרים כלענה, הרימון שהניב פירות שדופים כשדיה של בתולה מוכת כפן והאגס הענק, שינק ישירות מהבור שבטבור החצר וכמו להכעיס הצמיח אגסים זעירים כגודל אצבעון. עלה על כולם עץ הברוש שהיתמר לשחקים. מראש צמרתו היה דוד שולטי האתלט שבחבורה שלימים נהרג בגוש עציון. הוא היה משקיף על הר הזיתים במזרח ועל נבי סמואיל במערב ומכריז: "חברה, תכניסו את הנשק לסליק, שיירה של הצבא הבריטי תגיע עוד מעט לשכונה... עוצר. חיפושים אחרי נשק וצייד של טרוריסטים. מאחורי הפלפלת שענפיה ירוקים כמחלה וכדוריה אדמדמים כדמעות תנין, מאחורי העצים עמדו בתיהן של מזל טוב האופה האלמנה, הקיתון של אסתרקה הגנבת, חצי החדר של שפרינצה העגונה אם הבנים והמחסן שבו התגורר סימן-טוב המנגן העיוור שנשא עיניו הריקות אל השמש היוקדת, פרט על הרמוניום ושר שירי יגון. מאחורי ביתו של חכם ג'ינג'שווילי עמדה חורבתה של לה-פוטנה, שבימי תפארתה ויופייה שלא היה דוגמתו בכל החצר הענקית שלנו, לא רק האנגלים נהנו מחסדיה והרעיפו עליה ממון אלא גם הסקוטים, האירים והאוסטרלים ואפילו היהודים בשירות הוד מלכותו ידעו אותה על כל צדדיה. צעירי השכונה, שלימים גידלו זקנים ופיאות וציציותיהם התבדרו לכאן ולכאן והיו למורי הלכה בישראל, למדו ממנה בנעוריהם את עובדות החיים חנם אין כסף, כי לה-פוטנה אהבה לעשות מצוות. מאז אין לה דורש, קומתה שחוזה פניה קמוטות כגוויל מצהיב וגעגועיה למנדט הבריטי אינו צריך ראייה.

ממש בקרן המזרחית-צפונית של חצרנו עמד מכלול של בתי-כנסת, שמהנץ החמה ועד קריאת שמע שעל המיטה לא פסקו להגיע אליו מתפללים. מניין נשק למניין. בגדול שבבתי הכנסת נערכו דרשות בר מצווה והנחת תפילין ואפילו חולקו לבאי בית הכנסת ביסקויט של 'פרומין' וחצי כוס לימונדה מרווה. לאורך כל ימות השנה נערכו כאן הרבה סעודות מצווה לזכר נפטרים שמתו בשיבה טובה לפני חמישים או מאה שנים. נתקיימו כאן הרבה ימים של תענית דיבור וצומות ותקיעות שופר והרבה סליחות על עוונות ראשונים ועל עוונות אחרונים. אין כמו שמחת עניים בימים של בכי ועצב וכל מי שנפשו ונפש משפחתו יקרים לו שילם ח"י פרוטות והציל את נפשו. הרבה דמעות שליש ורביע נשפכו שם וכל המוסיף דמעה מוסיפים לו מן השמים גם בכי גדול, עצב ויגון עד שלא ידע מאין בא ולאן הוא הולך, שהרי אמרו ראשונים: "גם בשביל לבכות צריך מצב רוח".

רק יום אחד בשנה היה יום של ששון ושמחה. לא פורים אלא שמחת תורה. כל הפרוכות העשויות קטיפה ומשי קישטו את קירות בית הכנסת סביב סביב, רימונים קושטו בניירות כסף וזהב. כל הנברשות בבית הכנסת הודלקו וחזנים בעלי קולות צלולים שרו 'שמחו-נא, שמחו-נא, בשמחת התורה', ילדים נשאו דגלים וספרי התורה קושטו במטפחות משי.

יש אומרים כי בהיכל קודשו שכנו כבוד שלושים ספרי-תורה ויש אומרים ארבעים ואולי חמישים. כולם בתוך ארגזי עץ מצופים קטיפה ובראשם מגדלי כסף ורימוני כסף, המצלצלים בפעמונים זעירים ומוסיפים כבוד לתורה.

דין ספר תורה שנפל

במשך השנים והדורות היו אירועים מצערים שספר התורה המקודש נפל לארץ. פעמים שהחזן בעת שהוביל את התורה לבימה נפל ועימו ספר התורה. ופעמים המגביה כשל ונפל ספר התורה מידו. והתעוררה שאלה מה צריך לעשות לאחר אירוע מזעזע שכזה. ברור שבלתי אפשרי להמשיך בסדר היום הרגיל, הרי ספר התורה הוא הגילוי של דבר ה' בעולם, וכשספר התורה מתבזה, כל העולם מזדעזע. ועל כן במשך הדורות

נהגו ישראל להתעורר לתשובה אחר נפילת ספר תורה, והיו פונים לגדולי ישראל שיורו להם כיצד לנהוג.

הכל מסכימים שאותו אדם שספר התורה נפל מידו חייב לצום יום אחד, כדי לכפר על בזיון התורה שנתגלגל לידו. ואף על פי שאין לזה מקור בתלמוד וברמב"ם, מכל מקום כבר נהגו כך בכל ישראל, שזה שמידו נפל ספר התורה חייב לצום יום אחד (משפטי שמואל י"ב, תשובת מהר"י ברונא קכז, מ"א או"ח מד, ה, שו"ת חיים שאל ח"א יב), ויש שהורו שיצום שלושה ימים (ישכיל עבדי ח"ז או"ח כ"א). אלא שעדיין יש לשאול האם גם הרואים את ספר התורה נופל צריכים לערוך סדר תשובה, וכן האם מספיק שיצומו יום אחד או שמא ראוי שיצומו כמה ימים? מנהגים שונים יש בזה. יש שחייבו את כל הקהל שנכח בעת נפילת ספר התורה בצום, משום שלכל אחד מהמשתתפים הייתה איזו שהיא אחריות לכבודו של ספר התורה, ויתכן שאם היה שם לב יותר למה שקורה, היה יכול למנוע את הנפילה (אמרי אש או"ח ו'). ויש שהורו שכל חברי בית הכנסת, אף אלו שלא נכחו בעת הנפילה צריכים לצום, משום שלדעתם נפילת ספר התורה היא סימן רע לכל הקהל, שכפי הנראה אינו שומר מספיק על כבוד התורה. וכדי לתקן את הדבר צריכים כל חברי הקהילה לצום שלושה ימים. ורק מי שקשה לו לצום, יפדה את צומו בצדקה (דברי חיים ח"א יו"ד נ"ט). למעשה, דעת רוב הפוסקים שההלכה היא כפי שפסק החיד"א (שו"ת חיים שאל ח"א י"ב) ובעל ה'ציץ-אליעזר' (ח"ה א'), שלפי המנהג שהתקבל בכל ישראל המפיל חייב לצום יום אחד, ושאר הקהל פטורים מן הצום. אלא שעל רב הקהילה מוטלת החובה למצוא דרכים כיצד לעורר את הציבור לכבד את התורה ולשקוד על תלמודה וקיום מצוותיה. ופעם היו נוהגים לעשות זאת על ידי צומות, וכיום הדגש יותר על ריבוי צדקה לעניים וקביעת זמנים נוספים ללימוד התורה.

ערב יום כיפור: 8 ספרי תורה נגנבו בירושלים

דווקא בעשרת ימי תשובה גנבו אלמונים שמונה ספרי תורה מבית כנסת בשכונת רמות ב' בירושלים. אחד הספרים נתרם על-ידי משפחתו של יואב דורון, שנהרג באזור חברון לפני שלוש שנים. "למעשה זהו הקשר היחיד שיש לנו עם יואב", אמר אחיו

נטע סלע



לא מפחדים מדין וחשבון מאלוהים. אלמונים פרצו בסוף השבוע לבית הכנסת "החורש" בשכונת רמות ב' בירושלים וגנבו מהמקום שמונה ספרי תורה.

עוגמת הנפש על גניבת הספרים רבי הערך גדולה במיוחד בשל העובדה שביניהם היה גם ספר שנתרם לבית הכנסת על ידי משפחתו של [יואב דורון ז"ל](#), אשר נהרג במרץ 2003 באזור דרום הר חברון מירי כוחות צה"ל. דורון, שנהרג יחד עם יהודה בן-יוסף, עבד כמאבטח מטעם המועצה המקומית הר חברון. עלותו של ספר התורה נאמדת בכשלושים אלף דולרים.

יצחק דורון, אחיו של יואב, סיפר ל-ynet: "את דבר הגניבה גילו מתפללי בית הכנסת בסביבות השעה שבע בבוקר ומיד פנו למשטרה. השוטרים הגיעו לאחר כשעתיים ואמרו להורים שלי שאין הרבה אין מה לעשות. אפילו הציעו להם להיעזר בשירותיו של חוקר פרטי". דורון, הגר בסמיכות לבית הכנסת, הוסיף כי הוריו ניסו להבהיר לשוטרים עד כמה ספר התורה - שהיה עטוף כיסוי מכסף טהור - חשוב להם. למעשה זהו הקשר היחיד שיש להם עם הבן".

על אחיו, ששירת כקצין ביחידת אגוז, סיפר דורון: "אבא שלי היה ממש גאה בו. האבידה של האח מאוד פגעה בו ומאז נגנב הספר הוא נמצא בצער גדול. הספר היה נחמה כלשהי, מעין קשר עבורו לבן שאבד. בכל פעם שאבי היה רואה שמוציאים את ספר התורה מארון הקודש וקוראים בו בבית הכנסת, הייתי מביט בו ורואה אצלו זיק של אור בעיניים. עכשיו לצערנו הוא מדוכדך מאוד".

דורון אומר כי משפחתו מוכנה לעשות כל שביכולתם על מנת להחזיר את ספר התורה הגנוב לבית הכנסת, אפילו במחיר יצירת קשר עם הגנבים. "אנחנו מאוד מקווים למצוא את ספר התורה, במיוחד בערב יום הכיפורים. הורי הם הורים שכולים שעברו טראומה מאוד קשה", הוא אומר. "עוד יותר קשה מבחינתם לעבור את הטראומה פעם נוספת. גניבת ספר התורה מעוררת את כל הפצעים מחדש. כאנשים דתיים, התחושה קשה לנו מאוד, במיוחד כשזה קורה בערב יום הכיפורים והנסיבות בהן נהרג אחי".

ממשטרת ירושלים נמסר כי הוגשה תלונה שבעקבותיה נפתחה חקירה.

ספר התורה נפל - חברי הקהילה נדרשו לצום

נפילת ספר תורה מידי של ילד בן 12 העיבה על ההקפות המסורתיות של שמחת תורה בקהילת "הודיה" במודיעין. בעקבות המקרה פסק הרב הראשי של העיר, כי מדובר בסימן בשמיים – ועל כל הגברים בקהילה לצום במשך 12 שעות  מחיר הנפילה: ספר תורה שנפל מידי של ילד בן 12 במהלך ההקפות המסורתיות בבית הכנסת "זכור אברהם" במודיעין, הביא לפסיקת הלכה של הרב הראשי בעיר, הרב דוד לאו, לפיה כל הגברים בקהילה יצטרכו לצום ביום חמישי הבא.

המקרה התרחש ביום שלישי שעבר, בעיצומן של ההקפות, כשעשרות המתפללים החלו לרקוד עם ספרי התורה ולהעבירם מיד ליד. אחת ההקפות ניתן ספר התורה לבנה בן ה-12 של אחת המשפחות הוותיקות בקהילה, שלפתע נתקל בדבר מה, מעד והפיל את הספר.

אירוע מעין זה הוא נדיר ולכן חייב את אנשי הקהילה לפנות לפסיקתו של רב בשאלה מה צריך לעשות, שכן ההלכה היהודית קובעת שנפילת ספר תורה מחייבת תענית של הציבור. חברי הקהילה ההמומים פנו אל הרב לאו בבקשה לפסוק בעניין, וזה קבע כי "מן השמיים

מראים לקהילה שעליה לבחון את דרכה כי בוודאי חטאו בחטא כלשהו" וכי עליהם "לשפר מעשיהם".

הרב לאו קבע שמכיוון שמדובר בילד מעל גיל 10 שנשא את הספר, אין מדובר במעשה של רשלנות אלא באונס, ולכן אירוע זה הוא בבחינת "קריאה לקהל להתכנס ולחזק את ענייני קדושת בית הכנסת וספר התורה". בסיום פסיקתו, כאמור, קבע הרב כי על כל עשרות הגברים בקהילה לצום ביום חמישי הבא – מהזריחה ועד השקיעה - לומר סליחות בבית הכנסת, להתכנס ללימוד תורה ולקבל על עצמם להימנע מדיבורים בזמן התפילות והקריאה בתורה.

"עצוב לי שדווקא למשפחה כזו רצינית ואחראית קורה דבר כזה", אמר השבוע הרב לאו. "זו הרגשה קשה שקשה להעביר אותה. אבל למרות שזוהי לא אשמת הילד, ההלכה מפורשת ומחייבת את הקהילה בצום".